

[23.01.2015 № 11](https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15#Text) / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15#Text>.

2. Кісельова А. Організація складського обліку запасів. Радник у сфері бюджетної бухгалтерії. URL: <https://rbb.radnyk.ua/posts/organizacziya-skladskogo-obliku-zapasiv/>.

*Науковий керівник – Сирцева С.В.,
канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв*

СУТЬ ТА ОСОБЛИВІСТЬ ПОНЯТТЯ «DUE DILIGENCE»

Форошевська О.Р.,

здобувач вищої освіти академічної групи Б4/1

Миколаївський національний аграрний університет

На сучасному етапі розвитку економіки, важливим питанням постає актуалізація інвестиційної діяльності, як ефективного механізму розвитку підприємства. У зарубіжній практиці супутньою процедурою до процесу інвестування є проведення Due Diligence. Саме ефективно та комплексне проведення даної процедури дозволяє отримати інформацію та сформувати позицію з метою уникнення негативних наслідків в операціях з капіталом [1].

У перекладі з англійської мови, термін «Due Diligence» має значення «забезпечення належної сумлінності». Вперше це поняття з'являється у законодавстві США про цінні папери 1933 р. (SEC). Під «Due Diligence» тоді розумівся метод розкриття інформації брокером перед інвестором про компанію, акції якої продавалися на фондовій біржі. Пізніше було сформовано співтовариство брокерів, яке проводило процедуру на постійній основі при продажу цінних паперів. Тим не менш, термін «Due Diligence» не був чітко визначеним, через неможливість встановлення єдиних вимог до виконання завдання для різних компаній [2].

У сучасних умовах фокус Due Diligence перемістився у сферу професійних послуг. Саме завдяки цим змінам, процедура Due Diligence прийшла від банківського сектору до сучасного бізнесу. Вона представляє собою етап інвестиційного процесу, що включає проведення всебічного аналізу діяльності підприємства з погляду фінансових аналітиків, аудиторів та юристів. Перевірка чистоти угоди з капіталом набуває широкого поширення серед компаній, що надають послуги у сфері бухгалтерського обліку, аудиту, аналізу, оподаткування, консалтингу. Перш за все, це компанії «великої четвірки» EY, PwC, KPMG, Deloitte, які володіють сучасними методиками щодо надання професійних послуг.

Незважаючи на вже майже вікову історію Due Diligence у зарубіжній та вітчизняній літературі досі не існує однозначного трактування даного поняття, що на нашу думку, викликано особливостями проведення даної процедури відповідно до встановленої мети та завдань.

Під Due Diligence ми пропонуємо розуміти процедуру, яку виконують за погодженням з потенційним інвестором у формі комплексної експертизи об'єкта інвестування (детальний аналіз його активів, зобов'язань, правового та фінансового стану, системи менеджменту та внутрішнього контролю) у межах процесу прийняття рішення про ефективне інвестування капіталу на основі ризик-орієнтованого підходу. Застосування ризик-орієнтованого підходу дозволяє експертам зосередити свою увагу на сферах діяльності об'єкта інвестування, найбільш схильних до ризиків, знайти, проаналізувати, оцінити та мінімізувати їх у майбутньому з метою збереження інвестованого капіталу та його збільшення.

Вважаємо, що основною метою проведення процедури Due Diligence є формування у інвестора повного уявлення про реальний стан діяльності об'єкта інвестування та мінімізація існуючих ризиків угод при прийнятті рішення про інвестування капіталу.

Задачами Due Diligence є дії, що дозволяють реалізувати мету здійснення даної процедури, а саме:

- отримання вільного доступу до інформаційної бази і документам об'єкта інвестування;
- визначити вид і масштаб ймовірної угоди;
- формування складу команди експертів для проведення основних етапів Due Diligence;
- проведення дослідження за основними напрямками Due Diligence;
- ідентифікація та оцінка ризиків, які впливатимуть на визначення вартості інвестиційної операції;
- формування та надання комплексного аналітичного звіту за результатами перевірки;
- надання відповідних необхідних рекомендацій [3].

Хоча, процедура Due Diligence включає в себе проведення всебічного аналізу діяльності підприємства, іноді під поняттям Due Diligence розуміють досконалий аналіз та вивчення лише окремої складової діяльності компанії. Це пов'язано з поділом процедури на види, відповідно до ключового напрямку проведення. Хоча, процедура Due Diligence включає в себе проведення всебічного аналізу діяльності підприємства, іноді під поняттям Due Diligence розуміють досконалий аналіз та вивчення лише окремої складової діяльності компанії. Це пов'язано з поділом процедури на види, відповідно до ключового напрямку проведення.

Так, основними напрямками Due Diligence є: бухгалтерський, фінансовий, податковий, управлінський, маркетинговий, юридичний, інформаційний та екологічний.

Вивчаючи процедуру Due Diligence, її можна асоціативно зв'язати з аудитом. Однак, встановлення рівності між двома цими категоріями є недоречним. Без сумніву, схожість між ними є, зокрема: подібні способи та підходи до проведення процедур з перевірки, періоди проведення, напрями процедур. Проте Due Diligence має низку характеристик, які відрізняють його

Від аудиту, зокрема: мета проведення, обов'язковість проведення, суб'єкти, результат проведення.

Крім того, слід визначити відмінні риси Due Diligence від консалтингу.

По-перше, мета консалтингу у кожній конкретній ситуації різна і визначається залежно від потреб компанії-замовника в отриманні тої чи іншої послуги (наприклад, ведення бухгалтерського і податкового обліку, юридичний супровід тощо).

По-друге, для проведення процедури Due Diligence необхідно виконати низку заходів, наприклад, сформувати групу експертів, скласти план процедур, провести розрахунок фінансових показників. Проте, під час надання консультаційних послуг не завжди потрібна допомога групи експертів, консультаційну послугу може надати окремий спеціаліст, навіть без попередніх підготовчих заходів і планування процедур перевірки або по-суті.

Таким чином, у сучасних економічних умовах Due Diligence є професійною послугою з проведення інвестиційних досліджень, що надається аудиторсько-консалтинговими компаніями, фірмами. Основні відмінності Due Diligence і аудиту полягають у сутності та мети їх проведення, результатах, користувачах інформації та відповідальності

Література:

1. Bing, G. (1996). *Due Diligence Techniques and Analysis: Critical Questions for Business Decisions*, Quorum Books, Westport, CT. p. 580.

2. Spedding, L. (2009) *The due diligence handbook. Corporate governance, risk management and business planning. CIMA Publishing*, p. 709.

3. Гуцаленко Л.В. Due diligence: еволюція та генезис сутності. *ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 12. С.21-29.

***Науковий керівник – Сирцева С.В.,
канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***